

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено
на засіданні кафедри
фінанси, облік і аудит
прот. № 1 від 05.10.2022 р.

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Силабус
2022/2023

2 семестр

2 семестр	
перший рівень вищої освіти: (бакалаврський)) Галузь знань 07 «Управління і адміністрування» Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітня програма: Управління фінансами, банківська справа та страхування Управління фінансами та трейдинг на світових фінансових ринках Кількість кредитів ЄКТС – 4 (120 годин)	II курс, денна, I, IV курс заочна форми навчання

1. Команда викладачів:

Спікер курсу:

Єрмоленко Олексій Анатолійович (кандидат економічних наук, доцент),
Контакти: +38 (057) 730-10-94, e-mail: yermolenko@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: 13.00-14.00 середа - четвер

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейербаха, 7, 3 корпус, 5 поверх, 516 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua>

Бюджетна сфера будь-якої держави постає визначником перспективності її розвитку. Адже ведучи мову про реалізацію тієї чи іншої національної політики, насамперед, до уваги береться бюджетний фінансовий потенціал центральних і місцевих органів влади. Саме від наявності чи навпаки недостатності фінансових ресурсів конкретного рівня бюджетної системи залежить кінцевий результат впровадження програм соціально-економічного поступу країни в цілому та її регіонів зокрема. Зазначені програми вимагають оптимальності фінансового забезпечення, бо в протилежному випадку, якщо обсяг бюджетних ресурсів є не достатній, то подібні проекти стають тягарем для суспільства – повноцінне їх здійснення неможливе, а реалізація на половину не відображає економічної вигоди в контексті застосування критерію “бюджетна вартість-суспільна корисність”.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

Загальні компетентності

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК10. Здатність працювати у команді.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей видів економічної діяльності).
- ЗК12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку бюджетної системи за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати ефективність бюджетної політики.
- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних бюджетних систем та їх структури
- СК03. Здатність до діагностики стану сучасних світових та національних бюджетних систем
- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення бюджетних задач.
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері розрахунків показників бюджету
- СК07. Здатність складати та аналізувати бюджетну звітність.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях бюджетної системи.
- ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, для розрахунку показників бюджету.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи.

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення бюджетних задач.

ПР09. Формувати і аналізувати бюджетну звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну статистичну інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан бюджетної системи.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері державних фінансів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик бюджетних систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо ви бажаєте розкрити закони побудови і функціонування бюджетної системи, теоретичні і практичні основи системи державного фінансового регулювання в ринковій економіці, тоді вам просто обов'язково йти на цей курс! Курс присвячено вивченню економічної моделі ринкового зразка, коли більшість відносин фінансового типу характеризується здатністю до саморегулювання та швидкої зміни векторної спрямованості, бюджетна сфера держави повинна відзначатися мобільністю й маневреністю з тим, аби забезпечити ефективну реалізацію процесів централізації ВВП з наступним перерозподілом бюджетних ресурсів на фінансування найбільш нагальних потреб життєдіяльності суспільства. Команда викладачів будуть готові надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс дає студентам глибоке розуміння теоретичних, організаційно-правових та практичних засад організації статистичних спостережень.

Курс супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання для поглиблення аналітичної роботи на всіх рівнях управління та обґрунтування управлінських рішень.

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Практичні заняття курсу передбачають вивчення прийомів та методів оцінки статистичних показників із застосуванням інструментарію економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій. Виконання завдань супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Бюджетна система» студенти зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, аналітиків, держслужбовців профільних установ.

Теми курсу

Змістовний модуль 1 Теоретичні основи побудови бюджету держави

- Тема 1 Сутність, призначення та роль бюджету держави
- Тема 2 Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України
- Тема 3 Система доходів бюджету
- Тема 4 Система видатків бюджету

Змістовний модуль 2 Склад і структура видатків бюджету держави на виконання своїх функцій

- Тема 5 Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку
- Тема 6 Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу
- Тема 7 Видатки бюджету на оборону та управління
- Тема 8 Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Ресурси курсу

- 1 <http://lib.kart.edu.ua/> (Електронний портал УкрДУЗТ)
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ));

- 4 <https://ukrstat.org/uk> (статистичний збірник «Україна в цифрах»)
 5 <http://www.minfin.gov.ua> (Міністерства фінансів України України).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Правила оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, іспит.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>)

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Для контролю знань за практичною складовою дисципліни у вигляді письмової контрольної роботи. Письмові контрольні роботи – це ефективний метод перевірки й оцінки знань, вмінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 (2) семестр
відвідування занять		до 5 включно
активність на заняттях (лекціях, практичних)		до 5 включно
виконання поточних контрольних завдань		10
виконання письмових контрольних робіт протягом модулю		20
виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту		20
підсумок		60

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Команда викладачів:

Єрмоленко Олексій Анатолійович (<https://kart.edu.ua/staff/iermolenko-oa>) - лектор з питань фундаментального і технічного аналізу у трейдингу в УкрДУЗТ.

Отримав ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» в УкрДУЗТ у 2010 році.

Напрямки наукової діяльності: інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень.

Автор понад 80 наукових робіт.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>